

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

ŠTEV. 9

1-9-3-8

**SLUŽBE
V
LJUBLJANI**
LETNIK
XLI

GLASILO

SLOVENSKEGA
ČEBELARŠKEGA
DRUŠTVA

V

LJUBLJANI

Vsebina:

Kdo odločuje spol v čebelni družini?	129	društev in zadrug	136
Zamenjava matic	131	Opazovalne postaje	137
Poročilo	135	Peter Pavel Glavar	139
Proslava 20 letnice podružnice čebelarskega društva v Mariboru	134	Društvene vesti	140
Občni zbor Zveze jugoslovanskih čebelarskih		Paberki iz naše čebelarske preteklosti	141
		Drobir	142

Mali oglasi

Prodaj poceni suhe čebele iz 44 panjev. Prevzem od 20. septembra naprej. Janez Žagar, Rudnik pri Ljubljani.

Prodaj 17 družin čebel v A. ž. panjih po končani ajdovi paši, opremljene večinoma z novim satovjem in razen dveh vse z letošnjimi maticami ter z zadostno zimsko zalogo medu. Cena po dogovoru. — Rekar Simon, Ljubljana, Cesta v Mestni log številka 79.

Prodaj čebelnjak z 52 obljudenimi panji žnideršičeve mere z vsem orodjem. Družine so zdrave in močne, oskrbljene z zimsko zalogo medu. — Danilo Strahinjič, Žepče, Drinska ban.

Ureditev ajdovih pasišč in stojišč

Banska uprava nas je obvestila, da bo njen čebelarski referent g. Okorn uredil še vsa ajdova pasišča in stojišča v onih okrajih, ki doslej še niso imeli urejenih ajdovih pasišč. Čebelarsko društvo mora zato preskrbeti banski upravi potrebne podatke. Pozivamo vse čebelarje-prevaževalce, da najkasneje do 15. septembra t. l. sporoče društvu:

1. svoj točen naslov,
2. kam prevažajo čebele (navesti je točno ime, vas, h. številka posestnika zemljišča);
3. koliko čebelnih družin prevažajo na omenjeno stojišče;
4. v kateri občini in okraju se stojišče nahaja.

Teh podatkov ni treba pošiljati onim prevaževalcem, ki prevažajo čebele v okraje Ptuj, Ljutomer itd., ki so navedeni v zadnji banski naredbi; pač pa jih morajo poslati vsi drugi.

Ime stojišča je točno navesti n. pr.: „Stojišče pri krivi bukvi na Gmajni, posestnika I. I. v Kriški vasi št. 14 občina . . . . . okraj . . . . .“

Na poznejše prijave oziroma na one prevažalce, ki teh podatkov ne bodo poslali, se banska uprava pri razdelitvi pasišč in stojišč ne bo ozirala.

Glasiló Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno. — Urejuje: Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14

Številka 9

V Ljubljani, 1. septembra 1938

Letnik XLI

Kdo odločuje spol v čebelni družini?

Henrik Peternel.

Narava skriva svoje tajnosti pred radovednostjo človeka povsod, tudi pri čebelnem življenju, ki nas čebelarje, najbolj zanima.

Resnica je, ki o njej ni nobenega dvoma, da je matica lahko ali jalova ali neoprašena ali oprášena ali pa slabo oplemenjena.

Jalova matica zalega jajčeca, ki niso zmožna življenja; iz njih se ne izvalijo ličinke.

Trotovka je matica, ki je ostala iz kate-regakoli vzroka neoprašena. Ta zalega jajčeca največkrat v čebelne, a tudi v trotje celice in matičnike, toda iz njih se rodijo samo troti. Tudi stara matica, ki ji je plodilo pošlo, zalega sama neoplojena jajčeca.

Oprašena matica zalega v čebelne celice in matičnike oplojena jajčeca, v trotje pa neoplojena. Edino taka matica je normalna ali pravilna, ker lahko preskrbuje družino z maticami, čebelami in troti.

Slabo oprášena matica zalega v čebelne celice vedno več neoplojenih jajčec, dokler ne postane njeno zaleganje enako neoprašeni matici. Vzrok pešanja rodovitnosti je nezadostna oprášitev ali pa bolezen, kar ima za posledico vedno večje pomanjkanje plodila.

Čebele trotovke zalegajo enako kakor neoplojene matice. Ker imajo krajši zadek kot matice, ne morejo seči z njim do dna celice, zato puščajo jajčeca na stenah celic.

Ako se vprašamo, kdo odločuje spol posameznih udov čebelne družine, dobimo ta-

ko različne in tudi nasprotujoče si odgovore, da jih je zanimivo proučiti. Ni namen tega spisa, nuditi čebelarjem končno veljavno rešitev skrivnosti o določitvi spola v čebelni družini, ampak obravnavati dosedaj znana, več ali manj verjetna domnevanja raznih čebelarjev.

Dr. Dierzón je trdil, da izvajajo stene čebelne in matične celice (matičnika) pritisk na zadek matice pri zaleganju, ki se prenaša na semensko mošnjico, tako da se potem jajčeca oplojavajo, medtem ko se to ne godi pri širših trotjih celicah. Pogled v kranjiča od spodaj po odvzetem dnu takrat, ko se pripravlja na prvi roj in ima matičnike raznih starosti, potrjuje domneve dr. Dierzóna. Zapazimo namreč, da je odprtina matičnikov, preden jih matica zaleže, zožena tako, da je verjetno, da izvajajo pritisk na semenski mošnjček matice.

Kljub temu ni mogoče priznati to dr. Dierzónovo domnevo, ker vidimo ob dobri paši, ko je družina na višku razvoja, da matica zalega z oplojenimi jajčeci dodane satnice, še preden so izdelane in so komaj dva, tri milimetre potegnjene. Zato ne more biti govora o tem, da bi pritiskale stene celice na semensko mošnjico matice. To neshetokrat od čebelarjev opazovano dejstvo dokazuje, da je dr. Dierzónova domneva zmotna.

Proti tej Dierzónovi domnevi so nastopali razni čebelarji, zlasti znani Dickel, ki je trdil, da matica nese, dokler je kaj semenskih nitk v semenski mošnjici, samo oplojena jajčeca, da pa čebele odstranjujejo semenske nitke z jajčec v trotjih ce-

licah, ki so večje in torej čebele lažje pridejo do jajčec, da jih obližejo.

Ta teorija je našla svoje zagovornike in veliko se je pisalo o njej, a ugovori proti njej so bili tako resni in odločni, da je polagoma vse utihnilo. Poudarjalo se je n. pr., da narava ne dela ničesar brez smotra, dasi je razsipna ravno pri trošenju semena, ki naj ohranja rastlinsko, odnosno živalsko vrsto. Ker je količina plodila, ki ga ima sprašena matica v semenski mošnjici, omejena, bi bila neverjetna razsipnost, če bi narava brez smotra trosila nenadomestljivo plodilo za jajčeca, ki ni treba, da so oplojena. Nekateri so pa trdili, da je nemogoče, da bi čebele odstranjevale plodilo, saj je jasno, da, če že ne vse, vsaj nekatere semenske nitke oplodijo jajčeca še preden dosežejo dno celice. Če bi bila oplojena vsa jajčeca, ki jih matica znese, bi se včasih moralo najti čebelno zalego tudi v trotjih celicah. A ravno trotočina je vedno lepo strnjeno zaležena, in nihče še ni opazil čebelne zalege v trotjem satju.

Izraz **satnica** smo uvedli pred leti namesto nesmiselnega izraza „umetno satje“, ki je nastal iz nemškega „Kunstwaben“. Tiste voščene plošče z vtisnjenimi osnovami celic, še niso sat, marveč le osnova za sat, ki ga morajo čebele šele zgraditi in smo radi tega izraz „umetno satje“ zavrgli in uvedli novega.

Novega izraza so se čebelarji naglo oprijeli, toda uporabljajo ga napačno. Sedaj označujejo tudi izdelan sat s satnico.

Ta „napredek“ je izšel iz Ljubljane in njene okolice, kjer je naš jezik najbolj počačen.

Pravilno je tedaj, če rečemo, da smo v satnik pritrdili satnice, jih dali čebelam, ki so jih takoj „prijele“ in lepo izdelale. Ko je sat dodelan, ni več satnica, marveč samo še sat. Nespametno se tedaj sliši, če bi rekli, da smo dali lačnemu panju okvir (satnik!) medu, ali satnico medu.

O satnikih (okvirjih) govorimo le dokler so prazni, o satnicah pa le dokler niso izdelane, potem izgineta ta dva pojma in ostane le še pojem sat. Panju izmenjamo satje, škartiramo stare sate, točimo medene sate, ne pa medene satnice. **Ponos vsakega čebelarja mora biti, da se pravilno čebelarstvo izraža!**

Če je čebelarški svet tej sicer kolikor toliko upravičeni domnevi odrekel verjetnost, so toliko manj verjetne druge domneve, n. pr. prvotna Dicklova, da izločajo čebele sokove, s katerimi lahko onemogočijo

oplojenje jajčeca. Še slabša pa je domneva, da je določitev spola odvisna od prehrane ličink. To domnevo so spravili na papir še manj resni čebelarji.

Znani čebelarški pisatelj Maetterlink in po njemu dr. Zais so se zatekli k nadnaravnim razlagi zagonetk v čebelni družini in govorijo o nekem duhu ali duši, ki vlada in urejuje vse v čebelni družini. Domneva, da ima vsaka čebelna družina svojo dušo, ki jo vlada, ne more biti drugega nego pesniška demislca, kar bo gotovo uvidel vsak resen čebelar.

Po tolikih ponesrečenih poizkusih rešiti zagonetko o določitvi spola udov čebelne družine, je umevno, da se je odvrnila pozornost čebelarjev od tega vprašanja in se bolj zanimala za rešitev praktičnih zadev. Na letošnjem zborovanju urednikov nemških čebelarških listov v Eisenachu je dr. Freudenstein govoril proti nadaljnemu obravnavanju vprašanja o določitvi spola v čebelarških listih. Pri takem duhu ni čudo, da je ostalo čebelarjem prekrito, kake poizkuse je delal v najnovejšem času pater dr. Bossi v Milanu, ki so bili objavljeni v italijanščini, francoščini in angleščini v brošuri: „Razčlenjena (secirana) čebela“.

Dr. Bossi pravi: „Ako pogledamo razne slike spolnih organov matice, n. pr. v knjigi „Die Biene“ od dr. Luenbergerja i. dr., vidimo, da so to samo risbe, nikakor pa ne mikrofotografije, ki edine lahko dovedejo do jasnosti glede sestava teh organov. Ravno pomanjkanje mikrofotografij nam dokazuje, kako je mogoče, da se prenašajo že osemdeset let slike po eni in isti risbi iz učne knjige v učno knjigo.“

Dr. Bossi si je postavil za cilj, da z mikrofotografijami popravi dosedanje stare podobe o spolnih organov matice, in pravi o teh starih risbah tole:

Od vsakega izmed obeh jajčnikov matice vodi po ena cev: jajčna vodnica. Vodnici se proti zadku združita v eno samo cev, nožnico, ki je v zvezi s semensko mošnjico. Iz semenske mošnjice prihajajo semenske nitke (za trotovska jajca nobena), ki se oprimejo jajčec in jih oplodijo.

To kaže po dr. Bossiju risba, ki jo gledamo že osemdeset let v čebelarških knjigah.

Dr. Bossi pravi, da se ni mogel zadovoljiti s to risbo. Zato se je odločil, da preišče z mikrofotografijami sestav spolovil matice, in opisuje svoje izsledke tako:

Najprej se mi je posrečilo ujeti matico, ko je ravno zalegala, jo takoj umoriti v

olju iz nafte, tako da je njeno truplo ostalo v takem stanju v kakršnem je bilo v trenutku, ko je odlagala jajčeca. Na mikrofotografiji sem videl dvojce vodnic za jajčeca, natančno v sredi pa želo. Nadaljna preiskovanja so pokazala, da ima matica dve prav do zadnjice strogo ločeni jajčni vodnici, saj sem našel v obeh jajčeca. Vodnici sta sicer videti združeni, a ju loči tenka kožica (membrana). Dognal sem, da je semenska mošnjica samo z eno vodnico v zvezi, z levo, tako da matica zalega iz desne vodnice vedno neoplojena jajčeca, iz leve pa oplojena, dokler ji ne zmanjka plodila.

Konec obeh vodnic, kjer izstopajo jajčeca, je na eni strani opremljen z dlačicami. Važno je, da z dotikom kocin odločuje matica, iz katere vodnice naj pride jajčece v celico, možno pa je tudi, da to odloči že takrat, ko vtakne glavo v celico, kar stori vselej, preden zneso jajčeca.

Nadalje sem preiskal jajčeca, ki sem jih našel v posamezni izmed obeh vodnic in sem našel, da so vsa jajčeca iz desne vodnice neoplojena in tudi v levem, ako so bila v tistem delu vodnice nad združitvijo s semensko vodnico.

Kedaj se jajčece oplodi? sem se vprašal. Našel sem, da se to čestokrat zgodi že preden ga prilepi matica na dno celice. Našel sem pa tudi jajčeca, ki so bila že več ur prilepljena na dno celice in so bila še neoplojena, a semenska nitka je še živela v tekočini, ki jo je obdajala in se je nahajala v bližini mikropila, to je, tiste jamice, skozi katero prodre plodilo v jajčece in ga oplodi. To se godi čestokrat, kadar matica naglo in izdatno zalega. Možno je tedaj, da v posameznih primerih odločijo čebele spol ličinke. Recimo, da se to zgodi takrat, ko plodilo še ni predrlo mikropil in ga čebele odstranijo. To mi potrjuje opažano dejstvo, da so mi čebele odgojile zraven matic in čebel redno tudi nekaj trotoev, če sem dodal osiroteli družini sat z nedvomno samo čebelnimi celicami. To so mi potrdili tudi drugi veliki čebelarji (n. pr. Miller), ki so napravili poizkuse na mojo pobudo in prišli do istih izsledkov. Zmotno bi pa bilo, ako bi iz možnosti odstranitve plodila s posameznih jajčec čebelam pripisavali možnost odločevanja spola ličink.

Tako uči dr. Bossi! Ali je s tem že rešeno vprašanje, ki je napisano na čelu tega spisa? Ne, rešeno ni in tudi ne bo kmalu, kvečjemu, če bi nadaljne preiskave potr-

dile domneve dr. Bossija. Saj znajo tudi drugi napravljati mikrofotografije.

Dobro pa je le, da ve praktični čebelar, kako se je dosedaj reševalo in obravnavalo vprašanje določitve spola pri čebelah in to je prav za prav edini namen tega spisa.

Zamenjava matic

Jože Klenovšek.

Še preden je naše čebelarstvo dobilo lice modernega čebelarstva, so se že mnogi čebelarji zavedali velike važnosti dobre matice. Zato so najrajše puščali za pleme druge roje, ki so imeli mlade matice in lepo mlado satje.

Ko pa je panj s premičnim satjem izpodrinil panje z nepremičnim, se je že s tem število rojev skrčilo. Moderni panji, pa najsi bodo kateregakoli sestava, so znatno večji od navadnega kranjiča. Zato družina v takem panju potrebuje več časa za razvoj, da napolni razmeroma velik prostor in da se končno začne pripravljati na roj.

Nekoč sem vprašal starega čebelarja s kranjiči, zakaj pušča za rejo samo srednje in manjše panje, pa mi je odgovoril: „Zato, ker ti rajše in prej rojijo kot veliki.“

Končno pa je napredno čebelarstvo začelo težiti za tem, da omeji število rojev, kajti izkušnja je pokazala, da so celaki bolj medeni kot izrojenci, kar je čisto naravno.

S to spremembo načina čebelarjenja pa se je pojavilo drugo važno vprašanje, namreč reja in zamenjava matic.

Vsak čebelar ve, da ima panj, ki ni rojil, staro matico, ako ni prelegel. Če več let zaporedoma ne roji, se bo matica tako postarala, da ne bo več zmožna vršiti svoje naloge.

Večina naprednih čebelarjev goji nove matice v prašilčkih. To delo zahteva že nekoliko več spretnosti, kot pobrati iz medišča medene sate in jih sukati v točilu. Zato se marsikomu zdi na prvi pogled to delo preveč komplicirano in rajše trdi, da je bolje, če pusti, da družina roji in si tako na naraven način izmenja matico. Ne bom rekel, da niso take matice navadno zelo dobre, morda včasih boljše od umno vzgojenih, toda vedeti moramo, da se pojem „umna vzreja matic“ ne rabi v popolnoma pravem pomenu, kajti kdor hoče vzgajati matice v prašilčkih, se mora ravnati strogo po naravnih zakonih. Zato je prav, da se vzreja imenuje umna vzgoja in ne umetna.

Končno pa ni taka umetnost vzreja matic za tistega, ki ima vsaj nekoliko vpogleda v čebelno življenje.

Nekoliko težje pa je vprašanje, kako dati družini novo matico, da jo gotovo sprejme.

Mnogo je načinov, ki so opisani po raznih knjigah in čebelarških listih, kako uspešno zamenjamo ali dodamo panju matico. Težko pa je iz samih spisov posneti, kateri način je najboljši, kajti vsak čebelar svojega hvali.

Dolgo sem imel za najboljši način tale, ki je menda splošno znan in ki je takle: Odstrani družini staro matico in jo pusti v brezmatičnem stanju 24 ur, da se zave osirotelosti. Nato obesi v bližino gnezda v matičnici priprto novo matico. Po nadaljnjih 24 urah pogledaj, kako se čebele obnašajo na matičnici. Ako se v gruču tesno oklepajo matičnice, pusti matico zaprto še nadaljnjih 24 ur. Ako pa se samo nekaj čebel mirno sprehaja po matičnici, je to znamenje, da so se že sprijaznile z novo matico. V tem primeru odstrani zamašek pri matičnici in zadela v vhod v matičnico narahlo z voščini. Čebele bodo voščine zgrizle in osvobodile matico. Dolgo sem se držal tega načina, misleč, da je edini ali vsaj najboljši. Ker pa je izkušnja pokazala, da je morala biti včasih kaka matica predolgo po nedolžnem zaprta, sem začel iskati drugega načina. Tudi tovariš me je nekoč vprašal, kaj to pomeni, da mu je matica po dveh dneh zapora v matičnici umrla. Bil je prepričan, da jo je kaka čebela skozi mrežo pičila, samo to se mu je čudno zdelo, zakaj se ni umaknila, ko je vendar imela dosti prostora. Ker pa ni imela skrčenega zadka — znamenja posledice pika — je mislil, da je umrla tako rekoč od „žalosti in obupa“. Toda to domnevo sem mu izpodbil z dokazom, da živali nikoli ne obupajo nad svojim življenjem, kakor moderni človek, ki ga često ne zna ceniti.

Opisani način se mi je zdel preveč zamuden in za čebele večkrat mučen. Saj je treba v najboljšem primeru najmanj trikrat na dan panj odpreti in ni šment, da bi že to samo ne razburjalo čebel, ki utegnejo prav zavoljo tega napasti dodano matico in jo umoriti, pa naj bo že to iz ljubezni ali iz sovraštva. Kolikokrat pa se zgodi, da se po preteku 24 ur še ne sprijaznijo z njo in, hočeš nočeš, mora ostati še nadalje zaprta s polnimi jajčniki, ne da bi mogla priti do celice.

V Lakmayerjevi knjigi „Umni čebelar“ je naveden zelo enostaven način, katerega

se je baje posluževal Janez Marcinkow. Baje, da se mu je vselej obnesel; torej je boljši od drugih, zlasti, ker je tako enostaven. Takoj po odstranitvi stare matice je namreč dodal novo, ki jo je prej okopalo v hladni vodi; pripiral je ni.

Začel sem delati poizkuse. Dvema panjema sem odvzel stari matici, ju okopane v hladni vodi in zamenjane vrnil družinama. Matic namreč ni bilo škoda, ker sta bili že stari in namenjeni za odstranitev. Družini sta ju sprejeli in matici sta začeli z zaleganjem. Poizkus sem ponovil z istimi maticami še pri drugih panjih in mi je vedno uspelo.

Začel sem s pravo zameno mladih matic po tem načinu in res se mi je posrečilo kar petkrat zaporedoma. Že sem sklenil, da se bom odslej držal edino tega načina in ga tudi drugim priporočal, pa sem naletel na trmoglavca, ki je dodano matico umoril, čeprav je ni napadel takoj, ko sem mu jo dodal.

Neuspeh je sledil neuspehu in bil sem razočaran. Skoro si nisem več upal spustiti lepe mlade matice v panj, ker se mi je zdelo preveč tvegano. Končno sem prišel do zaključka, da se mlado, še ne dolgo oprášeno matico ne izplača dodajati na ta način. Dajanje starejših matic se pa utegne pogosto posrečiti.

Veliko vlogo igra pri dodajanju matic seveda tudi letna doba. Zgodaj spomladi in pozno jeseni brez dvoma vsak panj mnogo raje sprejme matico, pa naj jo dodamo na kakršenkoli način.

Začuden mi je mlajši čebelar pravil, da je za šalo dal na brado med čebele tujo staro matico, nadejajoč se, da jo bodo takoj umorile. Toda matica je šla mirno v panj in po nekaj dneh jo je našel na krajnem satu, kjer je pridno zalegala, nekaj satov od nje pa je gospodarila domača matica.

Iz enega ali nekaj primerov pa še ne moremo napraviti splošne sodbe, ker je treba vpoštevati različne činitelje, kot n. pr. kakovost matic, čas dodajanja, razpoloženje in stanje osirotele družine i. dr.

Zato je večkrat težje dodati družini novo matico, kot pa vzrediti jo.

Po večletnih poizkusih se držim na splošno sledečega načina, ki se mi zdi dokaj enostaven in še dosti uspešen.

Panju, ki ima že prestaro matico, pri prestavljanju ne odkrijem matične rešetke, pač pa mu odprem žrelo v medišču. Če mogoče že prej preskrbim, da imam takrat

na razpolago lepe, godne matičnike. Neko-liko dni po prestavljanju vcepim družini v medišču matičnik. Ko se mlada matica opravi, jo pustim kar najdalj časa mogoče gospodariti v medišču. Seveda je treba upoštevati glavno pašno dobo, da je panj takrat povsem v redu. Kadar se mi zdi primerno, odstranim staro matico v plodišču in odmaknem deščico, ki pokriva matično rešetko, samo toliko, da je prehoda le za nekoliko čebel. Po nekaj dneh pogledam v plodišče, če čebele niso morda nastavile matičnikov. Ako jih ni, odkrijem rešetko popolnoma in še pustim nekaj časa matico v medišču. Pozneje ob priliki prestavim celotno gnezdo z matico vred iz medišča v plodišče in panj je v redu.

Podobno po možnosti dodajem tudi matice iz prašilčkov. Vso družinico preselim v medišče določenega panja in pustim kar najdalj časa v panju dve družini. Pozneje združim, kot že omenjeno.

Ta način vzreje in zamenjave matic sem nekoč povedal nekemu že precej izkušene- mu čebelarju, ki me je z zanimanjem poslušal; končno pa mi je rekel, zakaj takih stvari ne pišemo v „Slovenskem čebelarju“. Potožil se mi je, da so mu čebele uničile krasno mlado matico, ki jo je hotel približno na ta način zamenjati, kar se mu je že večkrat posrečilo. Ko se je matica v medišču oprasila, je spodnjo odstranil in takoj popolnoma odkril matično rešetko. Drugi dan pa je našel pred panjem mrtvo matico.

Čebelar je napravil dve napaki. Ni bilo prav, da je čebele takoj združil, kakor hitro se je matica v medišču oprasila. Moral bi jo vsaj nekaj časa pustiti v miru. Slabo pa je bilo tudi to, da je matično rešetko takoj popolnoma odkril.

Če že iskušen čebelar želi nasveta, koliko bolj tisti, ki imajo v čebelarstvu manj prakse. Za take naj veljajo te vrstice.

Poročilo

o rednem letnem občnem zboru Slov. Čebelarskega društva

(Konec.)

6) Podružnica Ptuj je predlagala nekatere spremembe društvenih pravil. Predlog se na občnem zboru ni obravnaval, ker na dnevnem redu ni bila sprememba društvenih pravil. Predlog bo prišel na vrsto, ko se bo razpravljalo o društvenih pravilih.

7) Podružnica Boh. Bistrica je predlagala, da bi glavni odbor dosegel pri direkciji drž. železnic, da bi se pri prevozu čebel v pašo računala teža dveh kranjičev za en A. Ž. panj, oziroma naj bi se tarifa za kranjiče znižala. Za A. Ž. panj se sedaj računa povprečno po 20 kg na panj, za kranjiča naj bi se računalo po 5 kg. Sprva je bil predlog podružnice odklonjen, ker ni upanja, da bi direkcija drž. železnic dovolila. G. Žnidaršič je predlagal, naj bi se določila teža za kranjiča 10 kg namesto predlaganih 5 kg. Končno je predsednik izjavil, da se bo informiral pri tarifnem oddelku ministrstva drž. železnic, ali je mogoče kaj do- seči.

8) Tajnik je prečital proračun za upravni oddelek za l. 1958, ki obsega sledeče postavke:

Dohodki:

Vloga v čekov. rač.	din	112'97	
Vloga v Mest. hranil.	din	689'26	802'25
Članarina — zastanki iz l. 1957	„	20.000'—	20.000'—
Članarina za leto 1958	„	80.000'—	80.000'—
Izkupiček za knjige:			
Vrednost među	din	100'—	
Čebelne bolezni	„	100'—	
Jugova knjiga	„	7.000'—	7.200'—
Podpora banske uprave	„		1.200'—
Podpora Narodne banke	„		500'—
Manipulacija za p. h. iz sklada	„		10.000'—
Vrnjeni zneski za tiskovine, poštnino	„		10.000'—
Podpora Saveza	„		4.000'—
Podpore ministrstva	„		9.000'—
Posojilo	„		20.297'77
			din 163.000'—

Stroški: Slov. Čebelar:

tisk	din	50.000'—	
klišeji	„	2.000'—	
poština	„	1.000'—	
sotrudniki	„	7.500'—	
uredništvo	„	6.000'—	
razno	„	1.000'—	din 67.500'—
Opazovalne postaje	„		5.500'—
Tajništvo	„		9.600'—
Tajniške potrebščine	„		2.500'—
Tečaji, predavanja	„		10.000'—
Potnine, sejnine	„		4.000'—
Plemenilna postaja	„		500'—
Tiskovine	„		500'—
Muzej	„		1.000'—
Knjižnica	„		1.500'—
Tuji časopisi	„		600'—
Odplačilo za Jugovo knjigo	„		10.000'—
Delno odplačilo dolga	„		10.000'—
Za zatiranje kužnih bolezni	„		5.000'—
Za rejno okrožje	„		500'—
Prispevek „Zvezi“ v Beogradu	„		3.000'—
Skladu za zavarovanje	„		6.000'—
Mariborski podruž. za razstavo	„		5.000'—
Priloga Čebelarju	„		4.000'—
Opazovalne postaje za 1957	„		5.010'—
Tisk Čebelarja za 1957, št. 11 in 12	„		8.590'—
Razno	„		2.700'—
			din 163.000'—

Proračun sklada za Janšev dom za leto 1958 vsebuje sledeče postavke:

Dohodki:

Vloga v ček. rač.	din	8.011'—
Vloga v Mest. hranil. „	300'—	din 8.311'—
Bohinčevo plačilo	„	1.800'—
Prispevki Čebelarne	„	18.000'—
Kamni za Janšev dom	„	500'—
Vračilo posojila iz sklada	„	25.800'—
Vračilo posojila Čebelarne	„	25.000'—
Prenos iz sklada	„	30.000'—
Skupaj	din	107.411'—

Stroški:

Odplačilo hipoteke in obresti	din	100.000'—
Davščine	„	500'—
Eventuelna popravila	„	5.000'—
Zavarovalnina proti požaru	„	120'—
Razno	„	1.791'—
Skupaj	din	107.411'—

Oba proračuna je občni zbor odobril brez debate.

Slučajnosti. Delegat g. Anžič je predlagal, da se pošlje g. Virjentu in g. Sajevicu, ki sta med zborovanjem odšla, zahvalo občnega zbora za njuno udeležbo na zborovanju in pozdrave vseh zborovalcev. Sprejeto!

Delegat g. Martelanc je predlagal, naj bi se v širši odbor prihodnje leto izvolil tudi zastopnik Belokrajine.

Delegat iz Moškanjcev je predlagal, da bi društvo izdalo čebelarski stenski koledar za čebelnjake.

Delegat g. Komel je predlagal, da bi se društvo še zanimalo o kakovosti medu, ki ga prodajajo v nekaterih trgovinah po 15 din. G. ravnatelj Arko je izjavil, da se bo čebelarna za to prodajo zanimala in, če bo treba, napravila potrebne korake.

Po tej točki je g. predsednik s toplo zahvalo zaključil občni zbor.

Proslava 20 letnice podružnice čebelarskega društva v Mariboru

Dne 31. julija je mariborska podružnica proslavila 20 letnico svojega obstoja. Na Pobrežju se je v gostilni Weber ob 9. uri vršila slavnostna seja. Predsednik g. Črepinko je pozdravil najprej zastopnike bližnjih čebelarskih podružnic, predsednika celjske zveze, zastopnika osrednjega društva, čebelarske zadruga, mariborske občine in še posebej g. župana pobreške občine, ki je bil prevzel pokroviteljstvo. Nato je bil z velikim odobravanjem poslan brzojavni pozdrav našemu najvišjemu protektorju Nj. Vel. kralju Petru II., gg. kmetijskemu ministru, banu in predsedniku Zveze jugoslovanskih čebelarskih društev v Beogradu, g. prof. Verbiču. Po kratkem zgodovinskem pregledu društvenega delovanja,

ki ga je podal g. predsednik, je predsednik celjske zveze g. H. Peternel povzel besedo kot slavnostni govornik: Pri obletnici se treba vedno ozreti nazaj; pri takem pogledu vidimo, da je čebelarstvo storilo velik korak naprej; v splošnem to ni več le šport, stranski posel, ampak resen poklic, zvezan z neprestanim proučevanjem. Prej so imeli čebelarji majhne panjičke, kamor so vsajali roj za rojem. Znali so mnogo (Janša), a trud je bil majhen. Lahko so naši predniki dajili desetino graščakom, saj ni bilo slabih letin; če ni bilo ene paše, je bila pa druga. Danes ni več tako, ker je kultura zemlje preveč napredovala, danes treba za uspešno čebelarjenje celega moža, mnogo znanja, mnogo truda. Tu so važna društva in podružnice, ki nudijo vnetim čebelarjem poduk. Tudi razstavi živih čebel, ki jo bomo danes otvorili, je bil namen poduk. Skoraj ga ni zlahtnejšega kmetijskega pridelka kot je med. Narava je dala človeku zdravila, med njimi tudi med, ki pa se doslej še vse premalo upošteva in ceni. Kakor so zdravniki nekaj priporočali naravna zdravila, jih danes zopet priporočajo. Res so tudi kemična zdravila dobra, naravna pa gotovo nič ne zaostajajo za njimi. Kako uživanje medu koristi, o tem so se prepričali v nekem zavodu pri dojenčkih; enim so za poskus dajali medu, drugim ne, in medoedci so se za 20—30 odstovkov lepše razvijali od nemedoedcev. Tudi pri starejših ljudeh ima med svoj vpliv, ker ovira propast človeških moči. Ni namen razstave, da postane vsak obiskovalec čebelar, ampak da se pouči o čebelarstvu in da se v svojo korist navadi uživati prekristni med. — Zastopnik osrednjega čebelarskega društva je poudaril veliko važnost društev posebno ob meji, ki imajo poleg gospodarskega tudi velik naroden pomen. Ta društvena obletnica je tem važnejša, ker se vrši proslava ob 20 letnici nastanka Jugoslavije. Kakor se zbirajo čebele okoli matice ter branijo vsakemu vsiljivcu vstop in, če treba, v borbi žrtvujejo življenje za skupnost, tako se zbirajmo Jugoslovani okoli našega kralja Petra II., vedno pripravljene za obrambo svojih mejâ. — Po kratkem pozdravu pobreškega župana je gosp. Ivo Verbič v imenu Čebelarske družine poudaril, da je zdrava osnova vsakega društvenega delovanja v požrtvovalnosti in nesebičnosti. Končno se je g. predsednik zahvalil g. Živku Alojziju, ki vrši že 20 let posle društvenega blagajnika, ter mu izročil za spomin lepo izdelano diplomu.

Nato so si vsi navzočni šli ogledat razstavo živih čebel. Zelo poučni so bili takoj pri vzhodu trije opazovalni panji, vsak z enim A. Ž. satom. Na prvem se je videlo normalno čebelno življenje z matico, drugi je bil brez matice, imel pa je na obeh straneh mnogo matičnikov, tretji je bil trotovec. Poleg teh je stal en poln A. Ž. panj s šipami ob straneh in spredaj. Vse to je bilo delo marljivega blagajnika g. Živka. Okoli teh panjev je bilo zbranih največ obiskovalcev in je bilo treba neprestano odgovarjati na številna vprašanja, kar so čebelarji seveda radi storili. Bilo je še več skupin A. Ž. panjev in žalibog praznih plemenilnikov. Zanimanje je vzbujal čebelarški voz s 40 A. Ž. panji, last g. A. Živka. Prav lepe so bile gredice pred čebelnjaki, obrasle z najrazličnejšimi medecimi rastlinami; skoro vse so pravkar cvetele. Posebno živahno so čebele obletavale ajdo, resedo in zlato rozgo; na tej so očevidno kar prenočevale. Tu sem videl, prvič v življenju, kako se je ogromen sršen vpricho nas vseh spustil na čebelico, jo v trenutku zgrabil ter odletel z njo. Žal, da razne rastline niso bile označene s tablicami, kar bi bilo še bolj poučno.

Zelo sem se začudil, da sem pri velikem številu panjev našel komaj enega s čisto domačo pasmo, sicer so bile same križanke. Zelo sem bil v resnici vesel predavanja, ki ga je imel g. Peternel po pregledu razstave, ko je še naložil nekoliko čebel čiste in mešane pasme za demonstracijo. Govoril je o čisti jugoslovanski pasmi. Tako jo je imenoval, ker ni omejena le na Kranjsko, ampak je razširjena po vsej Jugoslaviji, le da je žal res še najčistejša na Kranjskem. Naša čebela spada med najboljše, če ni že najboljša, znana že po vsem svetu. V Nemčiji cenijo poleg svoje le še našo. In to pri velikem nemškem znanstvenem proučevanju nekaj pomeni. Znano je, koliko smo naše čebele svoj čas izvozili, danes razmere tega ne dovoljujejo, vendar bo zopet prišel čas, ko bomo zopet lahko izvažali. In moramo se vprašati, ali bomo takrat pripravljene. Za sedaj tega absolutno ne moremo reči. Toda kar smo zamudili, moramo popraviti, če hočemo, da bomo trgovali, kajti kupec bo hotel le čisto jugoslovansko pasmo. G. predavatelj je nazorno navedel iz svoje čebelarke prakse pred vojno, koliko lepih dobičkov je dosegel s prodajo kranjičev in rojev.

Zakaj so uvedli pri nas italijansko? Naša matica začne spomladi pozno z zaleganjem, včasih in v nekaterih krajih začne

sicer že decembra meseca, najde se pa tudi matica, ki začne zalegati šele aprila. Italijanska sicer septembra neha, vendar zalega potem vso zimo. Zato so začeli obe pasmi mešati in so mislili, da bo mešanica ravno pravšna. Pri mešanju pasme se pa po naravnih zakonih dogaja, da se v prvem rodu pojavijo mešane čebele, v drugem pa že čiste čebele ene in druge pasme, tako seveda tudi matice. Italijanska matica, ki se je tako izlegla, zalega pozimi, zaloga medu se hitro krči, prav tako tudi zaloga obnožine, in ko te ni, je zalega slaba in na spomlad ni ne medene zaloge ne čebel, ko bi panj moral biti že močan. Tako mnogo družin propade. Tista matica pa, ki začne pozno zalegati, zalega dobro, naglo, ker je spočita ter je obilno medene zaloge in obnožine in panj se naglo množi. Italijanska čebela tudi zaradi tega ni za naše panje, ker je za 0.8 mm daljša. Pri potrebnem čiščenju naše pasme bo pomagalo Slovensko čebelarstvo društvo z ustvarjanjem čistih rejnih okrožij, kjer bodo na razpolago trotje čiste pasme, kar je važno, saj tudi pri živini kupujemo n. pr. bike in merjasce čiste pasme, ne pa krav in svinj. V teh okrožjih se bodo matice lahko oplemenile. Zelo velikega pomena so tudi plemenilne postaje; v Kamniški Bistrici se je čebelarji še vse premalo poslužujejo. Glede marljivosti čebel je v preteklosti narava sama izbirala: v slabih letih so se vzdržale le tiste družine, ki so tudi takrat nabrale toliko, da so se čez zimo vzdržale; lene so od lakote propadle. Danes si sicer pomagamo s pitanjem, vendar opazujemo družine po njih pridnosti in vzgajamo matice le iz marljivih panjev in s temi maticami zamenjamo matice lenih družin. Trebi leto za letom, kar ni dobrega, pa boš končno dosegel zaželeni uspeh! Pri tem te ne sme bití strah, če kako leto za kak panj nazaduješ, boš že zopet napredoval. — Glede voska je g. predavatelj omenil, da ga gre pri nas najmanj en vagon letno v izgubo. Koliko je n. pr. v panju prizidkov, ki vsakokrat uničijo mnogo čebel, kadar zanikrni čebelar vleče sat iz panja in ga potem s silo zopet tišči nazaj, mesto da bi ga očistil in vosek spravil. Marsikdo se jezi na večje. Vendar so ravno one dobri policaji. Zakaj bi se v zapuščenih praznih satih redili bacili, naj jih uničijo večje! Dober čebelar skrbi za prazne sate in jih žvepla. Žveplati je treba od zgoraj, ker so žvepleni plini težki ter se težko dvigajo, ampak padajo. Za 2—3 ure je treba omarodpreti, da se prezračí, že zaradi žice, ki

sicer zarjavi in se potem pri prevažanju ali točenju kaj rada utrga. — Med je dragocena snov, tem dragocenejša, čim boljše je pripravljena. Zato treba med točiti, ko je zrel in ga dobro očistiti. Dvojno sito ne zadostuje. Po točenju ga je treba imeti nekaj dni na toplem, suhem prostoru, potem pa večkrat posneti najdrobnejše delce voska in cvetnega prahu. Ko je popolnoma čist, ga je treba dobro zapreti in čuvati na suhem, ker je zelo higroskopičen, t. j. da rad vlago nase potegne. Če je dobro spravljen, se ni bati, da bi se pokvaril, saj 7 let v dobroti celo napreduje, potem šele začne padati. Nekateri ljudje imajo predsodek, češ da kandiran med ni dober, oz. da je ponarejen. G. predavatelj je take nevernike povabil k sebi in pred njimi med topil. To je treba delati v zaprti posodi in počasi segrevati do največ 50° C, sicer med trpi na kvaliteti in karamelira. Posodo z medom treba postaviti v vodo in to greti. Glede cene: komur ni sile, naj ne ponuja medu ob točenju, naj ga hrani. Koliko je še časa do prihodnjega junija! Do takrat bo med na ceni pridobil, ko ne bo več brezumnih ponudb za vsako ceno. — Končno so se razni čebelarji obrnili na g. predavatelja z raznimi vprašanji in on ni uganjal nobene skrivnosti, ampak je dal izčrpne, prijazne odgovore, za kar so mu bili vsi hvaležni. — Popoldansko čebelarstvo veselico je dež domala onemogočil, saj je že dopoldne tu pa tam ponagajal.

Občni zbor Zveze jugoslovanskih čebelarskih društev in zadrug*

S. Raić, Ljubljana.

Dne 22. maja t. l. je bil v Zemunu občni zbor Zveze jugoslovanskih čebelarskih društev in zadrug. Predsedoval mu je podpredsednik prof. g. Jos. Verbič, predsednik našega društva. Konstatiral je, da imajo včlanjena društva pravico do 74 glasov, a prisotnih je bilo delegatov s 64 glasovi; občni zbor je bil torej sklepčen. Na predlog g. predsednika je skupščina odposlala brzojavni pozdrav svojemu visokemu zaščitniku, Nj. Vel. kralju Petru II. in vsemu kraljevskemu domu, nadalje pozdrav g. poljedelskemu ministru.

* Zaradi tehničnih ovir objavljamo šele danes.

Nato je g. predsednik podal poročilo. Delo Zveze so motile razne okoliščine; predsednik in tajnik nista bila na istem mestu, predsednik v Ljubljani, tajnik v Zemunu; poleg tega Zveza ni imela sploh nikakšnih denarnih sredstev, a brez tega si ni mogoče zamisliti nobenega plodnega dela; nadalje so neugodno vplivali prepiri v Srbskem čebelarskem društvu v Beogradu, kar je povzročilo, da sta dva člana ožjega odbora odstopila kot odbornika Srbskega čebelarskega društva, pa sta mislila, da tudi ne moreta več biti v odboru Zveze. Tako ta ožji odbor ni mogel imeti v preteklem letu niti ene seje. Mnogo včlanjenih društev ni storilo svoje dolžnosti, pa nismo mogli od njih dobiti zahtevane podatke o njihovem delovanju. In tako nismo mogli narediti niti najenostavnejše statistike, med tem ko so bratje Čehoslovaki izdali obširno knjigo z najvažnejšimi važnimi in točnimi podatki. Seveda dobiva češkoslovaška Zveza od države znatno podporo ter lahko deluje vsestransko, naše podpore so pa zelo majhne, včasih jih pa sploh ni. Morda je to posledica tudi tega, ker se je našel neki podlež, ki anonimno obrekuje zvezo na merodajnih mestih. Preteklo leto je češkoslovaška Zveza sklicala sejo Vseslovanske zveze čebelarskih društev v Prago, pa me je bilo naravnost sram, da so mene in g. dr. Boseka iz Zagreba popolnoma financirali bratje Čehoslovaki in nas bratski pogostili; naj jim bo tudi s tega mesta izrečena srčna hvala!

V preteklem letu smo dobili od poljedelskega ministrstva 50.000 in podpore, pa se je po 14 dneh zopet pojavil podlež, ki je v ministrstvu protestiral, češ da so v Zvezi korupcionisti. Toda protest hvala Bogu ni uspel. — Čitali smo žalibog napade na Zvezo tudi v čebelarskih listih, češ da spi. Lahko je bilo delo takrat, ko so prihajale znatne podpore, danes je pa težko. Radoveden sem, kako bi napadalci delali v današnjih razmerah. Gre sicer v tem primeru le za užaljene osebnosti, ki niso sposobni, da bi se podvrgli splošni koristi. — Zanimalo nas je, zakaj ne uspeva čebelarska postaja v Sremskih Karlovcih, pa smo ugotovili, da Zveza več let ni mogla našemu odličnemu znanstveniku g. prof. Grozdaniću dobaviti potrebna denarna sredstva. Mi se bomo vsekakor potrudili, da poživimo to važno postajo. — Temu občnemu zboru bomo predložili po tolikih brezuspešnih poskusih nov načrt čebelarskega zakona, da ga odobri. Izdelali smo ga v Ljubljani in smo se omejili na najvažnejše, da zakon ne bo preob-

širen, kakor so bili dosedanji načrti. — Predložili bomo tudi popravljen pravilnik o pobijanju kužnih čebelnih bolezni, ker nam je sedanji delal naravnost sramoto. — Danes se bomo zedinili tudi na končno redakcijo novih pravil Zveze, ker se oblast ni strinjala z nekaterimi točkami v načrtu. Nismo jih mogli popraviti v odboru, ker so se Zagrebčani postavili na stališče, da morajo pravila priti zopet pred občni zbor. — Omenjam še, da se je Zveza udeležila razstave strokovnega tiska v Beogradu. — Kar se tiče sladkorja za prehrano čebel, moramo ugotoviti, da smo čebelarji v pretežni večini zadovoljni s tem načinom denaturiranja, ki smo ga dosegli po mnogih intervencijah. Le ena stvar nam dela težave: ne dobivamo ga v pravem času. Dovoljenje traja do konca avgusta, a nova prošnja se potem navadno ne reši vse do tlej, dokler ni skoro prepozno. Pitati je treba v oktobru, ne v decembru! Zelo neugodno je tudi to, da cena sladkorja skače, razen tega so nekatere občine sladkor za trošarinile. Potrudili se bomo, da to preprečimo. — Čebelarstvo znanje je treba vsakakor dvigniti. V nekaterih banovinah sploh ni čebelarskih učiteljev in predavateljev. Zaposlili bomo merodajne oblasti, da se v vseh banovinah izobrazijo zadostno število čebelarskih učiteljev. Zveza mora za vsako banovino ustanoviti društva, ker banovine podpirajo društva posameznih strok, če jih pa ni, seveda tudi podpor ni. Ene stroke torej dobivajo podpore, druge pa ne. Potrebni so tečajji za čebelarske strokovnjake. Navaja jih pravilnik o pobijanju kužnih bolezni, toda teh strokovnjakov do sedaj še ni, kajti vsak čebelar še ni strokovnjak. Pri banskih upravah in pri poljedelskem ministrstvu morajo biti strokovno izobraženi referenti, ki se morajo brigati za napredek čebelarstva. V naši državi se tej panogi gospodarstva posveča žalibog premalo

pozornosti. Končno se moramo mnogo bolj kot dosedaj zavedati, kako važni so statistični podatki.

Občni zbor je nato sprejel spremembo pravil. Strinjal se je s stališčem Srbskega čebelarskega društva, da za Beograd in dunavsko banovino zadostuje eno društvo. — Sprememba pravilnika o pobijanju kužnih bolezni je bila sprejeta soglasno, kakor jo je bil predložil g. predsednik, ki se že več let bavi s tem vprašanjem. — Blagajnik g. Seperovac je nato prečital blagajniško poročilo, ki je bilo sprejeto ter je podeljen odboru absolutorij za zadnje dve leti, kakor so predložili gg. revizorji. — Nočem mnogo govoriti o neumestnih in neresnih napadih, ki so bili večji del osebnega značaja in ki si jih je dovolil, kakor na prejšnjih občnih zborih, zopet g. Milić (Sarajevo). Ta gospod že nekaj let moti potek naših občnih zborov in muči s svojimi dolgoveznostmi delegate. Vsi odobravamo resno opozicijo, ker ustvarja življenje, toda ostudna je neresna, osebna polemika. Delegati se čudijo, kako more Sarajevo pošiljati na občni zbor delegata, ki ne živi v Bosni, ampak v Beogradu in ki se je kot resen človek popolnoma diskvalificiral. Od njegove absolutno negativne kritike Zveza sedaj ni imela prav nikake koristi, narobe, le škodo. — Občni zbor je sklenil, da naj se ime onega društva, ki bi ne poslalo zahtevanih podatkov, javi na prih. občnem zboru. — Končno je z majhnimi spremembami sprejet načrt čebelarskega zakona.

Pri volitvi nove uprave je občni zbor enodušno sklenil, da do odobritve novih pravil vodi društvo dosedanji podpredsednik g. prof. Verbič iz Ljubljane, a kot odborniki — namesto onih, ki so odstopili — so bili izvoljeni gg. Arko Adolf iz Ljubljane, Nedeljko Divac in Nikola Sretenović iz Beograda. Tako se je občni zbor končal v lepi harmoniji.

OPAZOVALNE POSTAJE

Na splošno prejemam za mesec julij slaba poročila. Paša je takoj po začetku meseca močno popustila, ponekod celo popolnoma prenehala. Tako poročajo iz Nedeljice, da so morali že močno pitati in da so se že pojavili prvi lakotni roji. Plodišča so se dobro razvila, a so žal skoro brez medu. Po-

šiljanje na pašo se je dobro obneslo pod Krimom, kjer je medila hoja in pod Gorjanci, kjer kažejo panji lep donos 12—15 kg na panj. Izredno poročilo je došlo od Sv. Gregorja, kjer je donos v juliju še enako dober kot v juniju. Paši sta škodovala največ dež in suša. Vendar pa javljajo iz Krškega,

da je baš suša dobro vplivala na kostanj. Zanimivo, da jim družine zanašajo med najprej v plodišča, tako da so matice pri zaleganju utesnjene. Iz Mekinj in tudi od drugih javljajo, da hočejo panji še kar naprej rojiti.

Radi izredno dobrega donosa v juniju je cena medu močno padla in se ga težko vnovči. Na splošno je po 15—16 din na debelo in 17—18 din na drobno. Vendar pa ga prodajajo ponekod celo po 10 dinarjev na drobno.

Zanimivo poročajo iz Krškega: Brezmatični družini se je izlegla matica. Četrty dan

po oplemenitvi je zalegla samo en srednji sat na obeh straneh, drugega nič. Čez sedem dni enako stanje. Čebele se jajčec niti dotaknile niso, matica pa je izginila. Tudi novo matico so čebele uničile. Osirotelo družino so potem pridružili drugi družini. Pri sosednjem čebelarju je zalegla matica samo krajna sata. V sredi nič. Drugi in sedmi sat sta bila zanešena z medom in obnožino. Pri natančnem pregledu je bilo ugotovljeno, da je bila samo ena matica. To so povi, ki dajo misliti in o katerih bi bilo vredno govoriti.

Mesečni pregled za julij 1938

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže								Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil	najvišja	najnižja	srednja mesečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	poljasnih	jasnih	vetrovnih			
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil	porabil	dkg	dne	C°											
		mesečni tretjini dkg																					
Blejska Dobrava . . .	577	400	10	—	—	70	100	240	—	80	8	+29	—	9	+19	—	30	5	—	2	14	15	1
Breg-Križe	483	460	480	100	60	70	—	910	—	190	13	+29	—	9	+18	70	31	22	—	6	15	10	3
Kranj	385	65	35	35	315	165	90	—	435	50	1	+34	—	6	+19	70	30	14	—	5	5	21	8
Virmaše - Škofja Loka . . .	361	180	90	110	195	175	60	—	50	85	9	+30	—	10	+21	30	31	16	—	2	17	12	25
Tacen-Šmarna gora . . .	314	505	75	65	70	340	210	25	—	160	1	+30	—	9	+20	40	31	6	—	3	10	18	5
Barje	289	245	435	975	120	20	—	1505	—	150	28	+31	—	6	+20	50	31	9	—	3	10	18	5
Dob	305	170	80	10	—	10	50	200	—	70	9	+31	—	9	+20	90	31	9	—	4	11	16	7
Rova	350	475	655	280	135	175	45	1055	—	210	1	+32	—	9	+21	40	30	15	—	2	10	19	6
Mekinje	415	360	140	210	410	150	60	90	—	150	1	+31	—	6	+19	35	31	21	—	2	20	9	25
Škorno-Novi kloster . . .	450	405	90	—	155	110	115	115	—	155	1	+32	—	9	+20	57	30	2	—	1	30	—	5
Sp. Ložnica-Žalec . . .	252	430	90	240	155	85	20	500	—	180	1	+24	—	6	+16	72	30	12	—	3	15	13	26
Leveč-Sl. Bistrica . . .	355	275	500	—	—	50	200	525	—	125	13	+33	—	5	+17	10	31	8	—	8	8	15	10
Muta	387	310	40	—	—	—	—	350	—	110	1	+27	—	9	+18	90	28	13	—	4	17	10	10
Sv. Duh - Selnica . . .	536	155	255	285	25	10	—	760	—	80	16	+29	—	6	+17	20	31	8	—	5	9	17	10
Studenci-Maribor . . .	265	235	—	—	165	350	140	—	420	125	1	+32	—	7	+19	50	30	10	—	2	13	16	16
Cezanjec	182	—	70	—	220	—	150	—	300	50	15	+29	—	10	+20	45	29	12	—	2	23	6	22
Nedeljica-Turnišče . . .	170	15	—	40	175	40	35	—	195	20	24	+33	—	8	+20	30	29	3	—	2	11	18	13
Žetale-Rogatec	322	130	—	—	90	40	60	—	60	80	3	+32	—	10	+20	98	29	6	—	6	15	10	8
Donačka gora-Rogatec . . .	397	50	—	—	470	210	100	—	730	50	3	+33	—	6	+21	07	31	9	—	3	11	17	13
Kozje	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Videm-Krško	168	350	280	20	—	—	160	470	—	50	8	+33	—	8	+18	70	31	6	—	—	12	19	6
Zakot-Brežice	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Toplice-Dol	179	370	620	475	70	—	20	1375	—	200	12	+30	—	8	+20	98	31	5	—	2	15	14	24
Krka	300	310	15	—	75	200	140	—	90	180	1	+34	—	11	+23	40	30	4	—	7	14	10	21
Št. Janž-Dol	347	30	85	20	10	—	10	115	—	20	8	+35	—	8	+20	50	30	12	—	6	16	9	7
Št. Vid-Stična	360	145	—	10	30	65	95	—	35	30	1	+30	—	7	+18	10	29	6	—	3	13	15	5
Cerknica	575	200	700	1320	60	50	30	2090	—	190	27	+30	—	5	+18	80	31	9	—	1	11	19	11
Sv. Gregor-Ortnek . . .	736	740	830	840	—	50	—	2360	—	200	3	+30	—	7	+19	90	31	10	—	0	8	23	13
Novo mesto	180	205	240	105	65	105	25	335	—	130	1	+37	—	10	+23	16	31	8	—	0	7	24	—
Šmarjeta	375	110	30	120	250	200	300	—	490	40	28	+32	—	9	+20	93	31	15	—	1	1	29	18
Valpča vas	280	75	115	185	120	55	60	140	—	85	28	+32	—	10	+20	40	28	3	—	3	14	14	11

Vsi panji so AŽ sestava.

Peter Pavel Glavar

Dr. Joža Glonar.

(Nadaljevanje.)

Sploh se lahko med obema opazuje čudna igra: čim kateri odneha, pa že drugi pritise. Ko je Glavar obljubil, da bo ostal v Komendi — kako sta potolažila Petazzija, ne vemo — pa se je Testaferrata že začel izvijati. Svoj čas je obljubil, da bo plačal stroške za drugo Glavarjevo dispenzo, sedaj je te stroške skušal naprtiti Glavarju, češ, saj mu je sam dejal, da si je nabral že lepega denarja. Da bi ga svoj čas pridobil za bivanje v Komendi, mu je obljubil plačevati, če bi bilo preveč dela, pomočnika, sedaj, ko je bil Glavar odločen, da bo v Komendi ostal, mu je pisal, naj plačuje pomočnika iz svojega. Naj ga plačuje z onimi 20 goldinarji, ki si jih je sam računal več za oskrbnitvo, kakor pa je dobival njegov prednik Bitenc.

Vsa ta mešetarjenja in prerekanja so se vlekla vso zimo od 1745 na 1746. Glavar je že zopet grozil, da pride na Laško, tembolj, ker se nista mogla pogoditi, v kakem denarju se naj plačuje najemnina. Testaferrata je zahteval na leto najemnine 500 beneških cekinov, Glavar pa je ponujal 500 ogrskih, ki so bili — manj vredni. Glavar bi moral poleg tega še plačevati sam letni davek od komende, samo pod tem pogojem bi mu Testaferrata dal komendo v najem in plačal stroške za papeževo dispenzo. Med ta prerekanja pa je treščila nova bomba. Dispenza je res prišla, toda kakšna! Dne 5. maja 1746 je papež Benedikt XIV. podpisal bulo, s katero je Glavar dobil pravico do beneficijev, toda zopet z značilnim pridržkom — „samo ne od svojega roditelja“. In v istem tekstu bule je bil Glavar označen kot „sin duhovnika“. Ta duhovnik pa po vsem položaju pač ni mogel biti nihče drugi ko sam Testaferrata.

Kedaj sta Testaferrata in Glavar izvedela za to papeževo odločbo, ne vemo, zato smemo domnevati, da sta še pred tem sklenila najemninsko pogodbo, ki je veljala za pet let, od 1746—1751. Stvar pa med obema zopet nikakor ni šla gladko. Domenila sta se sicer, da bo Glavar letno najemnino, ki je znašala 1260 gld., plačeval v beneških cekinih, toda sedaj sta se prerekala o njihovi vrednosti, o njihovem kurzu. Testaferrata jih je računal po 4 goldinarje in 15 krajcarjev, Glavar pa je trdil, da je njihova vrednost sedaj za 5 krajcarje nižja. In kakega pol leta za tem, ko je bila po-

godba sklenjena, je Testaferrata izvedel, da je Glavar prav takrat, ko je njemu samemu dopovedoval, da hoče oditi iz Komende, njegovemu tajniku za njegovim hrbtom poslal 50 cekinov s prošnjo, naj mu pomaga pri tem, da bo dobil Testaferratovo komendo v najem. Ko pa je Testaferrata svojega nezanesljivega tajnika zopodil iz službe in je bila najemninska pogodba sklenjena brez njega, je postalo Glavarju žal onih takorekoč v vodo vrženih 50 cekinov, pa je poprosil — Testaferrato, naj mu pomaga, da jih bo dobil nazaj! Testaferrata ga je kajpada zaradi te njegove zahrbtnosti najprej pošteno oštel, toda med tem je pač iz vsega Glavarjevega ravnanja spoznal, da bo kot človek, ki res, kakor se pravi, gleda na denar, komendo skrbno upravljal, pa mu je v božjem imenu vse odpustil. Res je sklenjena pogodba ustregla obema: Testaferrata je dobil vestnega in poštenega najemnika, Glavar pa je prišel v položaj, v katerem je lahko razvil svoje brez dvoma velike gospodarske sposobnosti.

Tako se je počasi uredilo razmerje med komendatorjem Testaferrato in njegovim najemnikom Glavarjem. Takrat so bili nemirni časi sedemletne vojne med Avstrijo in Prusijo. Ko je državna blagajna od komendatorja Testaferrate prosila posojila 1000 goldinarjev, je takoj priskočil Glavar in poprosil Testaferrato, naj mu teh 1000 gld. enako podari v dobrodelen namen, kakor mu je obljubil 1650 gld. starega državnega posojila. Testaferrata ga je najprej oštel zaradi njegove lakomnosti po denarju, stari dolg pa mu je takoj odstopil, ker je dobro vedel, da ga bo težko ali sploh nemogoče izterjati.

Ko je umrl stari župnik Komende, Rogelj, ki je naposled popolnoma oslepel, je Testaferrata 8. aprila 1751 imenoval Glavarja za njegovega naslednika. V tem letu sta tudi obnovila najemninsko pogodbo, ki se je tokrat raztegnila do leta 1766, torej še čez leto Testaferratove smrti (1765). Sedaj pa je Testaferrata zahteval 100 goldinarjev najemnine več, ki jih je Glavar tudi obljubil plačevati, samo najemninska pogodba bi se naj še vedno glasila na stari znesek, da ne bi kak Testaferratov naslednik od Glavarja zahteval še več. Kaj ga je v jeseni 1752 napotilo, da je nastopil pot v Rim, kjer je takrat živel Testaferrata, je težko reči. Ali zaradi obnovljene najemninske pogodbe, ki je bila vendar v nasprotju z določbami papeževe bule? Težko

da zaradi tega, da bi pridobil ostanke sv. Urbana, ki se danes nahajajo v velikem oltarju cerkve v Komendi, kajti Testaferrata si je lastil vse zasluge za pridobitev in prenos tega svetnika v Komendo, in je naravnost ogorčeno povrnil Glavarju štiri cekine, ki jih je iz svoje volje in brez njegovega dovoljenja ob tej priliki plačal. Vsekakor pa je Glavar z uspehom svojega romanja v Rim bil lahko zadovoljen, kajti 24. dec. 1752 je bil imenovan za častnega apostolskega protonotarja.

S Testaferrato pa sta se od časa do časa zopet pulila za denar. Ko ga je Glavar l. 1756 prosil, naj mu zaradi raznih nesreč, ki so ga v Komendi zadele, letno najemnino zniža za 100 goldinarjev, mu je Testaferrata pod nos podrgnil lepe tisočake, ki si jih je prislužil na njegovi komendi, in zarentačil, naj ga ne nadleguje s takimi rečmi, ker sam dobro ve, v kakšnih zadregah živi. Da je v krogu Testaferrate veljal za premožnega človeka, vidimo iz dejstva, da ga je 1758 Testaferratov nečak prosil posojila.

S Testaferrato se nista nikdar več videla. Ko je bil Glavar 1762 drugič v Rimu, je Testaferrata živel na Malti, kjer ga Glavar ni obiskal, kar mu je Testaferrata zelo zameril. Čemu je šel v Rim, ne vemo, toda z uspehom tega drugega potovanja je bil lahko prav tako zadovoljen, kakor s prvim. Papež Klemen XIII. mu je namreč 12. mar-

ca 1762 podelil pravico, da sme sto osebam, katerim hoče, ob poslednji uri podeliti pa-pežev blagoslov, da sme blagosloviti 300 svetinj ali križev s popolnim odpustkom za zadnjo uro in 300 rožnih vencev z Brigitinim odpustkom ter jih poljubno razdeliti.

Ko je Testaferrata 24. okt. 1765 umrl, je Glavar moral misliti, da bo z njegovim naslednikom mogoče drugače glede najema komende, kar ga je podvizalo, da je pohitel z nakupom Lanšpreža in odhodom iz Komende. Na vsak način pa je bil v položaju, da je sedaj lahko dokazal, da je res, kar je večkrat trdil o sebi, ko je rekel, da sicer grdo gleda, pa ima vendar dobro srce. Svoje razmerje do komende je končno uredil sicer šele mnogo let pozneje, ko mu je 14. avg. 1774 komisija malteškega viteškega reda za leta 1751—66 dala potrdilo, da je prost vsakih obveznosti in da nima nihče več kaj terjati od njega. Takrat pa je Glavar že imel za seboj par desetletij življenja, v katerih je podal mnogo krasnih dokazov, da obilnih sredstev, ki mu jih je dajal na razpolago najem komende, ni obračal v svojo lastno, osebno korist, ampak v korist svojih ubogih, trpečih rojakov.

Vse kaže, da je bil to njegov namen že tedaj, ko je komaj končal študije, ko še niti ni bil posvečen v mašnika, in ko je razmišljal, kako bi v ta namen mogel porabiti bogate dohodke gorenjske Komende.

DRUŠTVENE VESTI

XX. seja dne 2. junija 1958. G. predsednik je poročal o novih pravilih „Zveze“ v Beogradu, o zatiranju čebelnih bolezní, o predavanju v Selcih. Sklenjeno je bilo, da se bo nadaljevalo s preiskavanjem čebelnjakov v radganskem okolišu.

XXI. seja dne 9. junija 1958. Odbor je vzel na znanje, da je ministrstvo prepovedalo prodajo sladkorja za prehrano čebel. Storili bomo vse, da izgubljeno pravico zopet pridobimo. Odbor je razpravljal še o tekočih zadevah, in sicer glede predavanj, o ustanovitvi novih podružnic, o prijavljenih čebelnih boleznih in končno o prevažanju čebel v pašo glede na novo uredbo, ki bo izšla.

XXII. seja dne 23. junija 1958. Odbor je razpravljal v glavnem o osnutku nove naredbe o prevažanju čebel v pašo, ki ga je dobil od banske uprave. G. predsednik je čital določila „Zavarovalnega sklada“, ki jih je odbor odobril in sprejel. Na ustanovni občni zbor „Zveze gorenjskih čebelarских podružnic“ v Kranju je odbor poslal kot svojega zastopnika tajnika. G. urednik je poročal odboru o sestanku sotrud-

nikov, ki ga je g. urednik imel na dan občnega zborovanja. G. urednik je želel s tem pridobiti nove, mlajše sotrudnike za Čebelarja.

XXIII. seja dne 30. junija. Tajnik je poročal o ustanovnem občnem zboru Zveze gorenjskih čebelarских podružnic. Odbor je pregledal novo naredbo o prevažanju čebel v ajdovo pašo. G. predsednik je poročal, da se tečaj o vzreji matic ne bo mogel vršiti, ker so se zanj prijavili le 5 čebelarji. G. ravnatelj Arko je poročal o zadevah Čebelarne in naznanil, da je nova vajenka nastopila svojo službo.

XXIV. seja dne 30. julija 1958. Razpravljalo se je o čebelarski razstavi v Mariboru. Tajnik je poročal o posebnem vlakcu, ki bo vozil dne 15. avgusta gorenjske čebele v ajdovo pašo. G. vodja Čebelarne je poročal odboru o nakupu medu.

* * *

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo odborovo sejo v torek 15. septembra ob 8. zvečer v običajnem lokalu. Člani in njihovi prijatelji so na odborovih sejah vedno dobrodošli gosti.

Paberki iz naše čebelarske preteklosti

V najstarejšem nemškem časopisu „Nördlinger Bienenzeitung“, ki pa že davno več ne izhaja, je bil objavljen l. 1857., str. 225 in 226, sledeči dopis o našem čebelarstvu:

Z Dolenjskega (na Kranjskem).

Gospod urednik! Odlični čebelar, naš spoštovani gosp. župnik Jurij Jonke, tačas predstojnik podružnice c. kr. kmetijske družbe v Kočevju, je Vašemu cenjenemu časopisu tu pa tam poslal iz naše medene dežele poročila, ki ste jih prav radi sprejeli; ker ta gospod molči, Vam poročam torej jaz nekaj o tukajšnjem čebelarstvu, čeprav dobro vem, da se ne morem meriti z gospodom Jonkejem.

Čebelarstvo se je tukaj zelo gojilo že od pamtiveka in vlade so to za deželo zelo važno panogo obrti prav dobro spoznale. Cesarica Marija Terezija je dala l. 1779. po kmetijski družbi brezplačno razdeliti dobro sestavljene panje (t. j. zložljive) in za največje število panjev so bile precej let razpisane nagrade. Leta 1836, je izšlo poljudno navodilo za praktično čebelarstvo v slovenskem (deželnem) jeziku; napisal ga je zgoraj imenovani župnik gospod Jonke pod imenom Kranjski čebelarček. Leta 1844, je izšla nova izdaja tega navodila, ki jo imajo skoro vse vasi in hiše na Kranjskem in ki je vzrok, da je v tej deželi zelo malo hiš brez čebel in ta izkušnja je dokaz, da ima gospod Dzierzon prav, če se ne boji prevelikega števila čebel. Celo priprost kmet je tukaj več čebelarstvu prav tako kakor izobraženi poljedelec in se zna z njim celo okoristiti, nekateri vrh tega še tako, da vzamejo tuje čebele v rejo in oskrbo. Tukajšnje krajevne razmere z miljšim podnebjem dovoljujejo, da se po prvi žetvi v juliju lahko seje še ajda, ki cvete navadno od 15. avgusta do 8. septembra in dá najobilnejšo pašo; in to še dvigne procvit našega čebelarstva, ki obsega marsikatero leto morda stotisoče panjev. Med je tukaj sicer mnogo cenejši kakor v severni Nemčiji, ker stane včasih stot le 20 do 25 fl., tudi cena voska se giblje že med 80 do 110 fl. za stot.

Kakor izkušnja uči, dá tukaj en panj na leto povprečno 38 funtov medu in 2 funta voska; uradno je ugotovljeno, da dá 100.000 panjev na leto povprečno 38.000 sto-

tov medu in 2.000 stotov voska v kosmati vrednosti 816.000 fl.

Opravljanje čebel po Dzierzonovi metodi sva poskusila, kolikor je meni znano, samo župnik gosp. Jonke in jaz; kakšne rezultate je dosegel g. Jonke, mi še ni znano, ker prebivava daleč narazen in nimam časti, da bi tega gospoda osebno poznal; jaz za svojo osebo sem presenečen, kako zelo človek na ta način obvlada čebele in kako lahko posega v njihovo življenje. Žalibog ne obvladam toliko prakse in teorije kakor plemeniti baron Berlepsch, ki mu pošiljam svoj pozdrav, čeprav ga ne poznam, da bi mogel vsestransko slediti Dzierzonu; vendar sem sosedom in prijateljem vsilil poduk, se pri tem dičil s perjem strokovnjaka kot je Berlepsch, in šlo je. Kmalu bo tukaj že več Dzierzonovcev, čebele bodo dobile vsaj več prostora, kakor so ga tukaj do sedaj imele. Velika večina tukajšnjih panjev je narejena le iz pol cole debelih deščic, dober laket dolgih in četrt vatla visokih, zato se panji kmalu napolnijo in je pač njihov majhen prostor kriv, da čebele začnejo rojiti že aprila in potem z rojenjem nadaljujejo vse do julija. Medtem ko v severni Nemčiji pozne roje kasirajo, so tukaj dobro došli še do začetka avgusta, ko začne cveteti ajda, in zaradi tega imajo nekateri čebelarji pozne roje še rajši kot zgodnje, ker teh ne morajo krmiliti, če je vreme okoli srede avgusta le količkaj ugodno.

Pa če je kaka čebela marljiva in utrjena, je gotovo kranjska. Začno s svojim delom že v marcu, ko deloma še leži sneg; s čudovito odpornostjo prenašajo spremembo vremena, ki tukaj mnogokrat nastopa, celo proti največjemu mrazu ljudje teh ubogih, marljivih živalic v njihovih zračnih bivališčih skoro nikjer ne zavarujejo kakor v severni Nemčiji, čeprav je pozimi tudi tukaj mrzleje, kakor bi mogel kdo misliti, saj je Kranjska gorata dežela.

Vse, kar se je reklo o italijanski čebeli, velja dobesedno tudi za tukajšnjo čebelo: je neumorna v vsakem letnem času in delavna skoro pri vsakem vremenu, je velika rojivka, dá pa kljub temu mnogo medu; zelo malo pika, vsaj jaz lahko s častno besedo potrdim, da me tukaj ni nikoli (?) nobena pičila. Moram pa tudi priznati, da v barvi nisem našel nobene razlike med tukajšnjo in italijansko čebelo. V pismu jih nekoliko prilagam in prosim cenjeno uredništvo, da ugotovi morebitno razliko.

Več prijateljev v Italiji celo zatrjuje, da ondotne čebele ne prenesejo hitre spremembe vremena na Kranjskem.

Če bi torej hoteli kateri ljubitelji čebel v Nemčiji naročiti tukajšnje čebele in jih preizkusiti, sem prav rad pripravljen, da jim ustrezem. Za roj se tukaj plača 5 fl. ali 3/5 Rthlr. in za to ceno bi jih tistim, ki jih žele, poslal v dobrem zaboju po železnici, če se s frankirano pošiljateljico zneska obrnejo na graščino v Novivasi pri Radečah na Dolenjskem.

Baron Rotschütz*, dr. filozofije in gospodar.

Pripomba uredništva „Nördlinger Bienenzeitung“.

* Srčno dobrodošli, gospod baron, odslej se udeležujte prav pridno pri našem listu. Čebele, ki ste nam jih ljubeznivo poslali, so bile žalibog tako zmečkane (popolnoma zdrobljene), da ni bila mogoča nikakršna presoja, ali je kranjska čebela z italijansko istovetna ali ne. Ponovite torej čimprej svojo pošiljatev, odločite se, če je le mogoče, za žive čebele, naslovite jih na Dzierzona ali Berlepscha, ki sta z železnico prej

dosegljiva, in tam bo potem zanimivo vprašanje takoj rešeno.

Pripomba „Slovenskega Čebelarja“. — Gornji dopis je poslal uredništvu „Nördlinger“ oče poznejšega, po vsem svetu znanega, prvega izvoznika kranjske čebele Ravenegga false baron Rotschütza, ki je imel svoje podjetje Podsmreko pri Višnji gori.

Gornji dopis je zanimiv zlasti zato, ker je v njem prvo opozorilo na našo čebelo, ki jo potem, zlasti po zaslugi Rotschützev, zaslovela po vsem svetu, tako da se je mnogo čebelarških podjetij pečalo izključno z izvozom kranjske čebele.

Dopisnik pa bržkone ni dosti prišel v dotiko z našo čebelo, ali pa laške čebele ni poznal, sicer ne bi mogel trditi, da „v barvi nisem našel nobene razlike med tukajšnjo in italijansko čebelo“. Da pa ni imel z našo čebelo opravka, potrjuje njegovo zatrjevanje — pod častno besedo! — da ga na Dolenjskem ni nikoli nobena pičila. Takih čebel pri nas nikdar ni bilo in jih tudi ne bo, zato jih je dopisnik gledal bržkone s prav varne daljave...

DROBIR

Ponovno opozorilo. Letošnja dobra čebelarstva letina je marsikaterega čebelarja na noge postavila. Čebelarstvo ima zopet kredit, čebele večjo vrednost. Čim večjo vrednost pa ima kaka reč ali stvar, tembolj moramo skrbeti, da jo ohranimo. Zato je naša dolžnost, da bodo vsi panji, ki jih bomo pustili za plemo, zadostno preskrbljeni z živežem in da bo hrana zdrava za čebele. Spomladi ne sme biti nobenih mrličev, nobenih grizavcev! Sedaj imamo še dovolj časa za ureditev panjev, da ne bodo pozimi lačni in žejni, kar so vselej, kadar prezimujejo na pregostem medu (od mane, jelke, smreke). Vse naše zavedne čebelarje prosimo, naj v svojem okolišu opozore zanične in nevedne čebelarje, da se za svoje čebele pobrigajo, da ne bo spomladi javkanja. Kdor po nemarnem s čebelami ravna, škoduje ne le sam sebi, marveč uničuje po nepotrebnem naše narodno premoženje. Zima nam ne sme vzeti niti enega panja, to bodi naše letošnje geslo in se moramo po njem vsi ravnati, vsi — brez izjeme.

Kupčija z letošnjim medom ni nič kaj živahna. Sedaj, ko je krita prva potreba po medu, je nakup blaga manj živahen in so nekateri čebelarji že v skrbeh, kam z blagom. Nič bojazni! Prava kupčija z medom se bo šele začela. Poraba medu je največja v zimskih mesecih. Takrat bomo dobro blago lahko razpečali, če letos ne, pa prihodnje leto.

Oglašajo se tudi inozemski kupci, ki pa stavijo prenizke ponudbe. Zavedamo se, da visokih cen ne bomo dosegli, pod ceno ga pa tudi ne bomo dali.

Letos, ko je medu dovolj, ga ne odrekajmo domačim ljudem, zlasti otrokom. Naj se ga najejo po mili volji. Kruh in med prija posebno slabotnim otrokom. Skrbimo za povečanje porabe medu predvsem v lastni hiši. Najboljše prodamo tisti med, ki ga porabimo doma. Malo jih je, ki se tega zavedajo.

Panji iz jelovega lesa baje niso dobri za čebele. Nekateri čebelarji so o tem trdno

prepričani. Pravijo, da ima jelovina neprijeten duh, ki ga čebele ne marajo.

Pisec teh vrstic še ni imel takih panjev, zato ne more izreči nikake sodbe. Ve samo to, da ima jelovina zares čuden vonj. Mizarji jo nič kaj ne cenijo, ker jo je težje obdelovati kakor smrekovino. Pravijo, da ni trpežna, ker ima zelo redke rasti in ni smolnata.

Prosimo tiste čebelarje, ki imajo kaj skušnje s tem lesom, da se oglase v Sl. Č., ker se nekateri čebelarji, ki si nameravajo napraviti panje iz takega lesa, zelo zanimajo, koliko je resnice na omenjenih trditvah.

Gost med v mladih satih, ki še nikoli niso bili zaleženi, je mogoče iztočiti le s potrpljenjem in previdnostjo. Take sate moramo odkrivati posebno pozorno, da ne potlačimo robov celic.

Nikdar ne smemo točiti mladih satov hkrati s starimi, marveč vsake zase. Točilo sučimo posebno previdno. Sate ne smemo na eni strani popolnoma iztočiti, ne da bi jih vsaj dvakrat obrnili. Pritisk medu z neiztočene strani na iztočeno je v točilu tolik, da se nežne celice stlačijo in sat koša tako prime, da ga je potem nemogoče odtrgati celega.

Sploh moramo z mladimi medenimi sati zelo previdno ravnati, da jih ne pokvarimo.

Včasih je dovolj, da držimo tak sat nekoliko postrani, pa se nalomi. Saj se še v panju sami od sebe odtrgajo od zgornje letvice, kar se rado pripeti ob dobri paši in vročini.

Najbolj prav stori tisti čebelar, ki po končan' paši take odvišne sate vzame iz panjev in jih neiztočene spravi za prihodnje leto, bodisi da podpre z njimi spomladi kakega plemenjaka, ali jih pa da rojem za balo.

Pazite na posodo za med. Mnogo mladih čebelarjev je letos kupilo prvo posodo za med. Marsikdo je dal zanjo lepe denarce. Če bo z njo pametno ravnal, jo bo lahko imel mnogo let. Dobra posoda, n. pr. tista po 50 kg z lesenim obodom, ki jo ima v zalogi. D. Č., mora zdržati dvajset let, če je v pravih rokah.

Čim je posoda prazna, jo moramo skrbno umiti s toplo vodo in večkrat izplakniti. Pomivamo jo z mehko pomivalko, in skrbimo, da ne pride voda za leseni obod. Pomito posodo poveznemo, da se dobro odteče, nato jo zberšemo z mehko brisačo in postavimo za kratek čas na sonce, da se temeljito posuši. Kadar ni sonca, jo povez-

nemo na štedilnik ali na gorko peč. Spravimo jo dobro zaprto kje na suhem.

Slabo pomita in premalo posušena posoda začne naglo rjaveti, četudi je iz prvovrstne pločevine.

Velika korist skupnega orodja za člane podružnice se je zlasti letos lepo pokazala. Tako ima n. pr. ljubljanska podružnica za pašo na hoji pod Krimom pri Ljubljani svoj velik čebelnjak na lastnem obsežnem zemljišču. V njem je prostora za tristo panjev. Tam je tudi orodje za točenje medu, ki so ga člani marljivo uporabljali, pa ne samo tisti, ki so imeli čebele v čebelnjaku, marveč tudi oni, ki so jih imeli v bližnji okolici. Kako dobro nam je delo, da je bilo orodje na razpolago in ga ni bilo treba šele vlačiti iz Ljubljane! Treba je bilo samo naznaniti, kdaj boš točil, pa si ga lahko uporabljal proti malenkostni odškodnini (1 dinar na panj).

Tudi skupni čebelnjak na oddaljenih pašiških je velika dobrota za podružnične člane, zlasti za tiste z manjšim številom panjev. Lahko bi navedel mnogo primerov ljubeznive vzajemne pomoči med člani, ki sem jih letos opazoval in jih bil tudi sam obilno deležen, pa se mi ne zdi prav, da bi jih v javnost vlačil. Omenjam jih mimogrede zgolj v spodbudo drugim čebelarjem in odborom podružnic, ki še niso tako srečne, da bi svojim članom mogle nuditi omenjene dobrote.

Nagnjene brade čebelam ne ustrezajo. O tem sem se prepričal pri osvetljenih panjih z žrelom zgoraj. Panji so bili napravljeni po nekem vzorcu iz Prekmurja. Pred žrelom je veranda in je žrelo nameščeno tako, da je od brade do njega dober centimeter vzpona. Čebela, ki sede na brado, mora iti do žrela navkreber. Ker je panj zelo gladko popleskan z oljnato barvo, opazujem že dalj časa, da ta gladina starejše čebele pri vračanju v panj zelo ovira. Čim sedejo na brado in se začnejo pomikati proti žrelu, se ob začetku „klančka“ hipoma ustavijo in začnejo s sprednjimi nožicami segati pred sebe, pa ne morejo nikamor. Drči jim toliko, da včasih tudi po četrt minute ne morejo naprej. Nekatere se pri tem prizadevanju tako trudijo, da jih je kar težko gledati in jim človek nehotе pomaga s prstom. Mlajše čebele vzpona in gladine v verandi prav nič ne občutijo, zelo pa starejše, ako se vračajo s paše otovorjene.

Očitno je, da imajo starejše čebele že obrabljene krempljce in oprijemalke. Zato se le s težavo in naporom pomikajo po

gladkih ploskvah. Pregladke brade in „klanec“ pred žrelom tedaj niso zanje.

Vitamini v medu. Doslej smo mislili, da v medu ni vitaminov, ker so to trdili znanstveniki, ki so se s tem „vprašanjem“ ukvarjali. Nedavno pa je izšel v berlinskem časopisu za živilske preiskave (Zeitschrift f. Untersuchung der Lebensmittel, zvez. 75, str. 417, 1938) članek prof. C. Griebela, ki naznanja, da je našel v raznih vrstah medu snovi z učinkom vitamina C.

Posebno mnogo teh snovi je našel v medu od mete, timijana in kadulje, pa tudi v jelkovem, smrekovem in ajdovem medu.

Zanimivo je, da vsebuje ravno med, ki ga pridelujejo naši čebelarji, te snovi. Ravno ta med pa nima po drugih deželah prave cene, ker je pretemen. Morda bo sedaj imel kaj več veljave.

Napaka pri uporabi paradiklorbencola za vešče. Nekateri čebelarji, ki so skušali s paradiklorbencolom obvarovati satje pred veščami, so mi potožili, da „vse skupaj nič ne pomaga“, ker so se vešče vseeno pojavile.

Temu nasproti moram vnovič omenjati, da je paradiklorbencol prav zanesljivo sredstvo za vešče. O tem sem se tudi letos prepričal. Enak uspeh je imel g. prof. Raič, ki ima v omari satje že od spomladi in ga je zavaroval z omenjenim sredstvom. Doslej ni opazil niti sledu škodljivcev.

Če se komu sredstvo ni obneslo, je gotovo sam kriv: premalo ga je bilo. Treba je, da ga je zadosti, pa bo učinkoval, da bo veselje. V vrečico ga moramo dati od 150 do 250 g na kubični meter prostornine. Omara mora dobro zapirati!

Vprašanje najprimernejšega panja med hrvaškimi in srbskimi čebelarji še vedno ni rešeno, in ravno v zadnjem času se o tem v zagrebški „Pčeli“ prav živahno razpravlja.

V članku J. Sladića (7—8 št.) so prav zanimivi odstavki, ki bodo želi priznanje slehernega pametnega čebelarja. Vsako ozko-srčnost v pogledu primernosti tega ali one-

ga sestava panja je odklanjati, če je panj zgrajen po modernih načelih in zadostno velik. Tisti časi, ko so se čebelarji tako rekoč na življenje ali smrt bili zaradi kakega centimetra razlike v meri satnikov, se ne bodo več vrnili. Čisto vseeno je, ali meri 42/27 ali 40/25, 36/25, 40/20 cm da le ni premajhen (n. pr. 18/20 cm.) Odločilna je prostornina plodišča, oziroma medišča. Čim manjša je mera satnika, tem več jih je treba. Izven razprave je dandanes velikost plodišča, saj je točno dognano, koliko litrov mora biti veliko, da zadostuje čebelni družini za popolni razvoj. Čemu tedaj znova načeti to že davno rešeno zadevo?

Vzornih sodobnih panjev, ki ustrezajo v vsakem pogledu, je toliko, da jugoslovenskim čebelarjem res ni treba drugega storiti, kakor seči po kakem izmed najboljših. Ali ni precej naivno, če kaka naša čebelarska veličina izpremeni n. pr. ameriški panj s kako malenkostjo in ga potem vsiljuje čebelarjem kot svoj izum in bobna povsod, da ga ni na vsem svetu boljšega?

Napačno pa je naziranje g. Sladića, ki pritrjuje mnenju g. Trajkovića iz Niša, da zgolj od panja zavisi uspeh pri čebelarstvu. Pri tej trditvi je izpuščena zelo važna beseda in bi se stavek moral glasiti: „Tudi od sistema panja je odvisen uspeh...“ Najboljši panj ne pomaga nič, če je čebelar slab in paša nezadostna. Vsi trije činitelji — paša, panj in čebelar — so tako tesno povezani, da je resnične uspehe mogoče doseči le s pomočjo vseh treh. Zlasti v krajih s srednje dobro pašo je pridelek medu v pretežni meri odvisen od kakovosti čebelarja. Tam je čebelar glavni činitelj, ker mora s spretnim čebelarjenjem voditi čebele, da so do kritične dobe na višku pripravljenosti za izrabo kratke paše. Koder so izdatne paše, ni težko biti dober čebelar in ni težko pridelati medu, če je vreme ugodno. Te resnice pač ne more nihče ovreči. Če dostavljamo še, da bo dober čebelar v pravem panju dosegel ob obilni paši večji pridelek, nego slab čebelar v neprimernem panju, smo povedali vse.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljati na „Slovensko čebelarsko društvo“ v Ljubljani. Ček, račun št. 11.066. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarske potrebščine je pošiljati na „Društveno čebelarno“ v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Telefon 35-45. Ček, račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani, Poljanska c. 13/l. Telefon 38-38.

Izdajatelj za Slovensko čebelarsko društvo in urednik: Avgust Bukovec.
Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

CENIK št. 8

orodja in drugih potrebščin za napredno čebelarstvo. Neobvezno veljaven od 1. avgusta 1938. Številke so po večini iste kot v ilustriranem seznamu.

A. Panji.

- Št. 1. a, b, A. Ž. panj na 9 satov z zapahom št. 18 ali s prečno zaporo št. 36 Din 235.—
- Št. 2. a, b, A. Ž. panj na 10 satov z zapahom št. 18 ali s prečno zaporo št. 36 Din 240.—
Na željo dobavimo panje mesto z matično rešetko iz pločevine s „Sava“ rešetko iz kovinastih paličic št. 25 a. Panj se v tem primeru podraži za Din 5.—
- Št. 3. A. Ž. panj na 9 satov enostavneje izdelan . . . . . Din 165.—
- Št. 4. A. Ž. panj na 10 satov enostavneje izdelan . . . . . Din 170.—
- Št. 5. Eksportni panj na 7 satov . . . . . Din 95.—
- Št. 6. Kranjič . . . . . Din 17.—

B. Deli panja.

- Št. 10. a, b, Palica poljeklena, pocinkana, za A. Ž. panj na 9 ali 10 satov . . . . . Din 1.10
- Št. 11. Nosilec za matično rešetko, iz močne pločevine . . . . . Din 1.—
- Št. 12. a Tečaj za vratca, manjši št. 6 Din 2.—
- Št. 12. b Tečaj za vratca, večji št. 8 navaden ali francoski št. 7 . . . . . Din 2.25
- Št. 13. Tečaj na vijak za vratca . . . . . Din 0.60
- Št. 14. Škrnjak (polzaporica):
- a) št. 10 velik in močan, za vratca Din 0.40
- b) št. 6 srednje velik, za pitalno deščico pri okencu in za spodnjo brado . . . . . Din 0.30
- c) št. 4 mali, za zapah za zgornje žrelo in za zagozdo pri spodnjem žrelu Din 0.20
- Št. 15. Podložek za škrnjak (polzaporico), kovinast . . . . . Din 0.20
- Št. 16. Obroček z babico za okence:
- a) prve vrste . . . . . Din 1.—
- b) druge vrste . . . . . Din 0.60
- Št. 17. Šarnir za brado:
- a) na 4 vijake . . . . . (1 par) Din 1.—
- b) na 6 vijakov . . . . . (1 par) Din 1.25
- Št. 18. Zapah za okence . . . . . (1 par) Din 1.25
- Št. 19. Vijak za les:
- a) manjši za šarnirje . . . . . Din 0.05
- b) večji za pritrditev ročke pod žrelom medišča in ročke na vratcih Din 0.15 do 0.25
- Št. 20. Vijak s polokroglo glavico za pritrditev zapaha za okence . . . . . Din 0.05
- Št. 21. Mreža, žična, za okenca in vratca:
- a) za 1 okence . . . . . Din 2.25
- b) 1 m² . . . . . Din 24.—

- Št. 22. Mreža za sita za čiščenje medu:
- a) redka 1 m² . . . . . Din 56.—
- b) srednja 1 m² . . . . . Din 60.—
- c) gosta 1 m² . . . . . Din 64.—
- Št. 23. Matična rešetka iz cinkove pločevine št. 10,
- a) za 1 A. Ž. panj . . . . . Din 8.—
- b) 1 m² . . . . . Din 90.—
- Št. 24. Matična rešetka iz najmočnejše pločevine št. 12:
- a) za 1 A. Ž. panj . . . . . Din 11.—
- b) 1 m² . . . . . Din 120.—
- Št. 25. a „Sava“ rešetka iz kovinskih paličic 23 × 13 cm . . . . . Din 6.—
- Št. 25. b „Sava“ rešetka iz kovinskih paličic 23 × 33 cm . . . . . Din 16.—
- Št. 26. a Kvačice, ravne, pocink. 1 kg Din 15.—
- Št. 26. b Kvačice „Triglav“ . . . 1 kg Din 18.—
- Št. 27. a Zabijač za ravne kvačice . . . . . Din 10.—
- Št. 27. b Zabijač za „Triglav“ kvačice Din 25.—
- Št. 28. a Šablona za zabijanje ravnih kvačic . . . . . Din 5.—
- Št. 28. b Šablona za zabijanje „Triglav“ kvačic . . . . . Din 10.—
- Št. 29. Kvačnica za A. Ž. panj:
- a) na 9 satov . . . . . Din 2.10
- b) na 10 satov . . . . . Din 2.25
- Št. 30. a Satnik za A. Ž. panj, nezbit Din 1.—
- Št. 30. b Satnik za A. Ž. panj, s koritcem za krmljenje . . . . . Din 1.25
- Št. 30. c Satnik za A. Ž. panj, gornja letvica z žlebom . . . . . Din 1.25
- Št. 31. Zapah za žrelo, lesen (Trinkovega sestava) . . . . . Din 1.—
- Št. 32. Zapah za žrelo na babico . . . . . Din 1.50
- Št. 33. Babica za zapah št. 32 . . . . . Din 0.10
- Št. 34. Zapah za žrelo, dvokrilen . . . . . Din 2.25
- Št. 35. Žičniki:
- a) za pribijanje matične rešetke, 10/10, 1 zavoj 100 gr . . . . . Din 1.50
- b) za pribijanje žice na satnike 10/13, 1 zavoj 100 gr . . . . . Din 1.50
- c) za pribijanje mreže 16/13, 1 zavoj 200 gr . . . . . Din 2.50
- č) za zbijanje satnikov št. 16/35, 1 zavoj 500 gr . . . . . Din 5.—
- Št. 36. a, b, Prečna zapora za A. Ž. panj na 9 ali 10 satov . . . . . Din 2.—
- Št. 37. Zaporica za begalnico iz pločevine . . . . . Din 1.—
- Št. 38. Begalnica iz pločevine . . . . . Din 7.—
- Št. 39. Past za trote . . . . . Din 25.—

- Št. 40. Zapora za matično rešetko iz pločevine . . . . . Din 4.75
 Št. 41. Kotnik iz železne pločevine za ojačenje oglov oboda panja . . . . . Din 0.40
 Št. 42. Razmak avstr. za Dadantove panje, 1 zavoj 100 kom. . . . . Din 4.25
 Št. 43. Številke iz aluminija za panje Din 0.75
 Št. 51. a, b, Slamnica za A. Ž. panj na 9 satov za zadaj ali za medišče . . . . . Din 6.—
 Št. 52. a, b, Slamnica za A. Ž. panj na 10 satov za zadaj ali za medišče . . . . . Din 6.—
 Št. 53. Lepenka preparirana za panjevo dno:
 a) za 1 A. Ž. panj . . . . . Din 2.50
 b) 1 m² . . . . . Din 11.—
 Št. 54. Končnica poslikana . . . . . Din 20.—

C. Pripomočki za pomirjenje čebel, oziroma za varstvo proti piku.

- Št. 61. Brizgalnica za roje . . . . . Din 95.—
 Št. 62. Pršilnik Kunčevega sestava . . . . . Din 20.—
 Št. 63. Čebelarstvo pokrivalo iz žične mreže . . . . . Din 30.—
 Št. 64. Čebelarstvo pokrivalo z žimnatim vložkom . . . . . Din 30.—
 Št. 65. Pajčolan z žimnatim vložkom Din 32.—
 Št. 66. Čebelarstvo rokavice iz gumijevega blaga, majhne, srednje, velike . . . . . Din 52.—
 Št. 67. Čebelarstvo pipa za nekadilce Din 52.—
 Št. 68. a, b, Kadilnik na meh, z ravno ali poševno štulo . . . . . Din 45.—
 Št. 69. Samokadilnik „Vulkan“ . . . . . Din 125.—
 Št. 70. Svečnik s kafežem za dimljenje čebel . . . . . Din 8.—
 Št. 71. „Euskol“, izborna kadilo za čebele, 1 zavoj z 9 briketi . . . . . Din 6.—
 Št. 72. „Sotal“, prav dobro kadilo za čebele, 1 zav. z 9 briketi . . . . . Din 4.—

Č. Potrebščine za žičevje in in vdelavo satnic.

- Št. 81. Deščica za pritrjevanje satnic Din 5.—
 Št. 82. Kolesce za utiranje žice . . . . . Din 14.—
 Št. 83. Luknjač, s pripravo za vrtanje luknjic v satnike . . . . . Din 35.—
 Št. 84. Durgelj za vrtanje luknjic v satnike . . . . . Din 12.—
 Št. 85. Silo za vrtanje luknjic v satnike:
 a) navadno . . . . . Din 2.50
 b) zelo fino . . . . . Din 8.—
 Št. 86. Svetiljka za zalivanje satnic in za razgrevanje kolesca . . . . . Din 30.—
 Št. 87. Gorilec za razgrevanje kolesca Din 7.—
 Št. 88. Cevka za pritrjevanje satnic . . . . . Din 4.—
 Št. 89. Topilnik za vosek, popolna garnitura . . . . . Din 26.—
 Št. 90. Žica, pocinjena, za pritrjevanje satnic, v pločevinastem zvitku, tanka . . . . . Din 4.50
 Št. 91. Žica pocinjena, za pritrjevanje satnic, na lesenem vretenu, debelejša . . . . . Din 4.50
 Št. 92. Satnice iz zajamčeno pristnega voska 1 kg Din 44.—
 Za podelavo voska v zameno za satnice računamo za 1 kg . . . . . Din 7.—

odnosno zamenjamo satnice za vosek brez plačila za podelavo v razmerju za 1 kg voska do 0.80 kg satnic, oziraje se na kakovost voska.

- Št. 93. Stiskalnica za satnice, ročna, znamke „Rietsche“ za satnice A. Ž. mere 40 × 25 cm . . . . . Din 800.—
 V zalogi imamo tudi stiskalnice za satnice drugih mer in sicer le stiskalnice od svetovnoznane tvrdke Bernhard Rietsche v Nemčiji, ki nam je za prodajo svojih izdelkov v naši državi poverila generalno zastopstvo. Rietschejeve stiskalnice so priznane najboljše kakovosti. Cene za stiskalnice drugih mer so:
 24 × 26 cm . . . . . Din 550.—
 40 × 20 cm . . . . . Din 800.—
 42 × 27 cm . . . . . Din 900.—
 40 × 30 cm . . . . . Din 900.—
 Št. 94. Žveplalnik za satje . . . . . Din 20.—
 Št. 95. Žveplan trak, azbestni, za žveplanje satja
 a) 1 zavoj . . . . . Din 10.—
 b) 10 komadov . . . . . Din 1.—

D. Potrebščine za kuho voska.

- Št. 101. Stiskalnica za vosek, Virijentova, zelo prikladna, močna in prvovrstna izdelava . . . . . Din 1200.—
 Št. 102. Načrt za Virijentovo stiskalnico za vosek, neobhodno potreben za onega, ki si hoče stiskalnico sam izdelati Din 35.—
 Št. 103. Vijak z matico in ročico za Virijentovo stiskalnico . . . . . Din 325.—
 Št. 104. Zbiralnik za vosek . . . . . Din 425.—
 Št. 105. Zajemalka za vosek . . . . . Din 20.—
 Št. 106. Vreča za stiskanje voščin za Virijentovo stiskalnico . . . . . Din 34.—
 Št. 107. Platno, domače, izredno močno za izdelavo vreč za stiskanje voščin 1 m Din 18.—

E. Pripomočki za delo v panju in izven njega.

- Št. 111. Kleščice za sate v A. Ž. panju Din 25.—
 Št. 112. Kleščice za sate v panjih s prečnim delom . . . . . Din 20.—
 Št. 113. Kozica, sklopna, za odlaganje satov . . . . . Din 28.—
 Št. 114. Stojalo za odlaganje posameznih satov, zelo pripravno pri barvanju ali striženju matic . . . . . Din 42.—
 Št. 115. Siplalnik „Ideal“ (Stojkovičev), izborna priprava za ometanje čebel . . . . . Din 100.—
 Št. 116. Siplalnik, lesen, za A. Ž. panj:
 a) za panj na 9 satov . . . . . Din 20.—
 b) za panj na 10 satov . . . . . Din 20.—
 Št. 117. Strgulja za snaženje dna A. Ž. panja . . . . . Din 10.—
 Št. 118. Omelece za ometanje čebel s satja . . . . . Din 8.—
 Št. 119. Nož za izpodrezovanje satja v kranjičih, uporaben tudi kot strgulja in za izpodrezovanje voščinih prizidkov v A. Ž. panju . . . . . Din 10.—

(Konec sledi.)